

Matèria: LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Nivell: 3r ESO

1.- Objectius i temporalització:

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

1.- Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals

- Participació en les interaccions orals, escrites i audiovisuals que tenen com a eix la construcció de la relació social a l'interior de l'aula i del centre.
- Participació en activitats de relació social i comunicació amb altres comunitats escolars, amb l'entorn immediat al centre i amb la societat en general (cartes al director, notícies a la premsa, ràdio local o per al web del centre).
- Participació en interaccions per mitjà del correu electrònic i entorns virtuals de comunicació.
- Ús d'estratègies comunicatives per reformular els missatges i adaptar-se als interlocutors en contextos multilingües d'interacció.
- Detecció de les dificultats de comunicació i ús d'estratègies comunicatives de resolució dels conflictes amb l'ús de recursos verbals i no verbals.
- Participació en les interaccions orals, escrites i audiovisuals (sobretot en l'ús de les TIC) que són necessàries per a l'organització i gestió de les tasques acadèmiques, per a la recerca i exposició d'informació, per als intercanvis d'opinió i l'exposició de les conclusions i dels aprenentatges de les diferents matèries curriculars.
- Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees, per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge, tant en activitats individuals com en les de treball cooperatiu.
- Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels sentiments propis i aliens i per a la regulació de la conducta.
- Reflexió sobre les diferències entre els usos orals informals i formals de la llengua i consciència de les situacions comunicatives en què resulten adequats.
- Pràctica de procediments bàsics d'assertivitat i de manteniment de les pròpies conviccions en la interacció amb altres parlants.
- Participació en debats de temes acadèmics o escolars pautats i reglamentats.
- Ús de les diferents estratègies comunicatives que ajuden a l'inici, manteniment i finalització de les interaccions i desenvolupament de les de les dificultats de comunicació amb l'ús d'elements verbals i no verbals que faciliten la realització de les interaccions necessàries per aprendre.
- Actitud de cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball compartit.
- Assumpció de les responsabilitats i coavaluació dels processos i dels resultats en les situacions de treball compartit.

2.- Comprensió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Comprensió i interpretació de les informacions més rellevants de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació pròxims als interessos de l'alumnat, amb atenció als textos predictius, persuasius i gèneres periodístics (notícia, crònica, reportatge, entrevista, opinió), reconeixent les diferències entre informació i opinió.
- Comprensió de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida acadèmica de l'alumnat, amb atenció a les característiques específiques dels narratius, descriptius, expositius de fets, explicatius d'idees i conceptes, instructius, argumentatius i els que expressen opinió raonada en les diferents matèries curriculars.
- Identificació de l'estructura comunicativa dels missatges orals, escrits i audiovisuals treballats: les intencions de l'emissor mitjançant les modalitats oracionals i l'ordre jeràrquic de les idees expressades, entre d'altres.
- Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels missatges, utilitzant estratègies prèvies a la cerca i amb el recurs de fonts diverses: 1) escrites: cerca bibliogràfica i documental en llibres, enciclopèdies, revistes, diaris; 2) l'estratègia prèvia a l'ús dels cercadors d'Internet; 3) fonts audiovisuals i electròniques de comunicació: CD-ROM, DVD i altres.
- Representació mitjançant esquemes, diagrames i mapes conceptuals de la interrelació de les idees i els seus matisos. Síntesi dels arguments i resultats d'una conversa, col·loqui, entrevista o debat.
- Ús d'estratègies i tècniques de processament de la informació, tant de captació, elaboració i síntesi com d'ampliació, i organització de la informació en fitxes, taules, quadres i gràfics, mitjançant recursos de les TIC.
- Contrastació dels continguts de textos analitzats amb els coneixements propis, abans i després de la lectura.
- Valoració crítica en l'acceptació del contingut de missatges orals i escrits, tot desenvolupant l'anàlisi intratextual i intertextual dels continguts expressats, per tal de fer possible la interpretació del missatge des de diverses perspectives (única, múltiple, complementària).

3.- Expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Producció de textos orals, escrits i audiovisuals amb intencions comunicatives diverses i de diferents contextos d'espai i temps: expositius, persuasius, predictius i dels gèneres periodístics (notícia, crònica, reportatge, entrevista, opinió).
- Composició, en suport paper o digital, de textos narratius, descriptius, expositius de fets, explicatius d'idees i conceptes, instructius i argumentatius, propis de les diferents matèries curriculars, elaborats a partir de la informació obtinguda en la biblioteca o mediateca escolar o en altres fonts d'informació i organitzada per mitjà d'esquemes, mapes conceptuals, fitxes i resums, amb l'ús adequat dels elements icònics pertinents.
- Elaboració de textos escrits que tinguin com a funció la millor presentació oral dels aspectes

treballats en les diferents matèries curriculars o en altres situacions comunicatives formals.

- Lectura en veu alta amb dicció, entonació i ritme correctes (interpretant els signes de puntuació de forma apropiada), tot incidint en el posicionament del

lector respecte del text llegit.

- Procediment de planificació per aconseguir coherència en les relacions internes i externes dels continguts de textos orals, escrits i audiovisuals: documentació, pluja d'idees i la seva selecció i ordenació.

- Utilització autònoma de la biblioteca-mediateca del centre, així com de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'informació i de models per a la realització dels treballs escrits propis de cada matèria curricular.

- Creació i utilització d'esquemes i mapes conceptuals en format digital, com a suport en les exposicions orals, per tal de ser projectats amb mitjans audiovisuals.

- Procediment de textualització i revisió per aconseguir coherència dels continguts de textos orals, escrits i audiovisuals.

- Coneixement i aplicació dels diferents registres lingüístics en relació amb els diferents àmbits d'ús. Distinció entre el registre col·loquial, estàndard, acadèmic i culte.

- Ús dels elements lingüístics i discursius essencials per a la cohesió interna

de les idees dins dels textos orals, escrits o audiovisuals: connectors textuais, tractament de les formes verbals i adequació del registre dels textos orals, escrits o audiovisuals a les funcions comunicatives, en especial

a les de les activitats acadèmiques.

Ús de la puntuació del text escrit en relació amb l'organització oracional i amb la forma del text (els paràgrafs i la distribució i ordenació de les idees expressades).

- Elaboració i organització del missatge audiovisual: combinació del text i les paraules amb els altres recursos visuals, icònics i sonors.

- Ús dels elements formals en els treballs: les citacions bibliogràfiques i d'altres fonts d'informació. L'índex i la paginació. Les referències intertextuals i intratextuals. Les notes al peu de pàgina. L'organització dels títols, els capítols i els apartats. La presentació escrita dels resultats: polidesa, correcció, els marges, portada.

- Ús de tècniques digitals de tractament textual: processadors de text per a l'organització dels apartats i continguts: esquemes numèric, sinòptic i claus; programes de presentació, programes de tractament de la imatge per a la utilització eficaç dels gràfics específics de cada matèria curricular i les il·lustracions.

- Interès per la bona presentació dels textos orals, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques, tipogràfiques i dels elements icònics utilitzats, i amb l'ús dels elements icònics que complementin i donin suport a la informació verbal.

- Interès per la bona presentació dels textos escrits i audiovisuals, tant en suport paper com digital, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques, tipogràfiques i dels elements icònics utilitzats.

4.- Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Identificació i ús d'elements lingüístics bàsics i habituals en la comunicació oral i escrita.
- Reconeixement progressiu i producció de les peculiaritats fonètiques de cada llengua i dels patrons bàsics de ritme, entonació i accentuació de paraules i enunciats.
- Identificació d'expressions comunes, de frases fetes i de lèxic apropiat a contextos concrets i quotidians en l'àmbit educatiu i personal i a continguts d'altres matèries del currículum.
- Identificació i coneixement de les característiques dels discursos expositius de fets, explicatius d'idees i conceptes, amb especial atenció a l'expressió de causa i conseqüència, instructius i argumentatius.
- Identificació d'alguns mecanismes textuais que donen agilitat al discurs, amb especial atenció a les substitucions lèxiques i als connectors útils per ordenar, donar aclariments i detalls, indicar causa i conseqüència, indicar posicionament adversatiu.
- Reconeixement de l'estructura dels diferents tipus de text i la seva relació amb els paràgrafs. La puntuació com a mecanisme organitzador dels textos escrits.
- Ús de recursos per l'aprenentatge: diccionaris, llibres de consulta, mitjans audiovisuals i materials en suport digital.
- Ús de procediments per compondre enunciats amb estil cohesionat
- Coneixement de les lleis ortogràfiques que comporten més dificultat per aplicar-les en els textos propis, fent especial atenció en les que suposen diferències entre les llengües que s'aprenen.
- Reconeixement del grau d'incidència de l'estructura sintàctica d'un text en el significat.
- Ús d'estratègies per a la correcció lingüística i revisió gramatical dels textos mitjançant l'ús i la consulta de diccionaris, eines informàtiques de revisió del text, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.
- Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge i actitud positiva de superació.
- Participació en l'avaluació i ús d'estratègies d'autoavaluació i autocorrecció, de les produccions orals, escrites i audiovisuals.
- Conscienciació de les aptituds i dificultats del progrés en l'aprenentatge lingüístic i comunicatiu.
- Interès per desenvolupar un pensament crític, obert i flexible en els processos comunicatius i en el context de l'aula i fora d'aquesta.
- Organització i valoració del treball individual per progressar en l'aprenentatge de manera autònoma i per a la millora personal i del treball en equip per a la construcció col·lectiva del coneixement.

DIMENSIÓ ESTÈTICA I LITERÀRIA

- Lectura autònoma o guiada, en funció del grau de complexitat, d'obres de literatura juvenil i de la literatura clàssica adequades a l'edat seguint un itinerari literari que parteixi dels coneixements previs del lector.
- Coneixement d'obres significatives de la cultura literària catalana, a partir de la lectura comentada de fragments, del visionat d'audiovisuals, representacions teatrals o recitats poètics o audició de poemes musicats.
- Reflexió sobre la situació de l'obra en el seu context, tot aprofitant els coneixements previs de l'alumnat i la relació amb els coneixements adquirits en altres matèries.
- Reflexió sobre els elements que fan que una obra sigui considerada "clàssica" i sobre l'actualitat dels temes de les obres que han mantingut la seva vigència a través del temps.
- Ús d'estratègies i tècniques que ajudin a analitzar i interpretar el text literari abans, durant i després de la lectura.
- Diferenciació dels grans gèneres literaris i reconeixement de les seves característiques principals a partir de les lectures.
- Lectura comentada i expressiva de contes i novel·les; valoració dels personatges, de la veu i de la perspectiva narrativa, i del diàleg.
- Lectura comentada i recitat de poemes, tot comparant el tractament de temes recurrents endiferents autors, i valorant la funció dels elements simbòlics i dels recursos retòrics i mètrics en el poema.
- Lectura comentada i dramatitzada d'obres de teatre o fragments, tot reconeixent algunes característiques temàtiques i formals.
- Lectura en veu alta amb dicció, entonació i ritme correctes, adequats al registre literari.
- Creació de textos literaris amb tècniques de foment de la creativitat i de simulació, versionat o elaboració a partir de models, utilitzant alguns aprenentatges adquirits a les lectures (adaptant els missatges "clàssics" a l'actualitat, a un missatge més proper i propi o modificant-ne les formes o els formats).
- Desenvolupament progressiu de l'autonomia lectora i de la consideració de la lectura com a font de coneixement d'altres persones i cultures.
- Elaboració d'opinions pròpies i de treballs senzills sobre lectures literàries.

DIMENSIÓ PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

- Conscienciació que les llengües són elements que defineixen la identitat personal i col·lectiva, una eina potenciadora de la comunicació i l'aprenentatge i una porta oberta a la comprensió del món i de les altres persones.
- Conscienciació de pertinença a una comunitat lingüística, social i cultural i actitud positiva d'interès i confiança davant la diversitat de llengües i cultures.
 - Sensibilitat per comprendre la complexitat i diversitat de relacions que cadascú manté amb les llengües i cultures.
 - Interès per conèixer les varietats de la llengua catalana en els diferents territoris on es parla.

2.2. Competències Mímines

1. Comprendre i interpretar les informacions més rellevants de textos orals, escrits i audiovisuals de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació (predictius, descriptius, expositius, persuasius i argumentatius), tot reconeixent les diferències entre informació i opinió, mitjançant diferents eines com el resum i l'esquema.
2. Produir textos orals, escrits i audiovisuals amb adequació, cohesió, coherència i correcció (predictius, descriptius, expositius, persuasius i argumentatius).
3. Llegir en veu alta textos literaris i no literaris amb dicció, entonació i ritme adequats, fent especial atenció de les peculiaritats de ritme, d'entonació i accentuació de paraules i enunciats de cada llengua.
4. Identificar, utilitzar i reflexionar sobre els mecanismes textuais de cohesió (connectors tenint en compte el seu significat) i els mecanismes de referència (repetició, substitució i el.lipsi).
5. Identificar i utilitzar expressions comunes, frases fetes i lèxic apropiat a contextos concrets i quotidians.
6. Conèixer les lleis ortogràfiques que comporten més dificultat per aplicar-les en els textos propis, fent especial atenció en les que suposen diferències entre les llengües que s'aprenen.
7. Reconèixer i utilitzar diferents estructures sintàctiques per comprendre enunciats amb estil cohesionat.
8. Llegir i comentar textos literaris clàssics i actuals dels diferents gèneres (narratiu, líric, dramàtic, didàctic); crear-ne de propis.

3.- Metodologia i situacions de treball : individual (I), parella (P), grup(G)

Les activitats d'aprenentatge hauran d'afavorir l'ús de les operacions cognitives d'alta dificultat

Situació de treball	Re su mi r	Ge ne ral itz ar	Int er pr eta r	Co m pa ra r	Cl as sif ic ar	Or ga nit za r da de s	Cr iti ca r	In du ir	Ar gu me nt ar	Pl an ifi ca r- In ve sti ga r	Im agi na r- Cr ea r	I- P- G
Exposicions orals i comentari crític	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	I- G
Lectura expressiva individualitzada anàlisi crítica i comprensiva	X		X	X			X	X	X	X		I- G
Creació de textos pautats de diferents tipologies textuais	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	I- G
Lectura obligatòria de trimestre	X		X			X	X	X	X		X	I
Activitats i exercicis de pràctica oral per practicar diversos aspectes del currículum	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	I- P- G
Activitats per treballar els diferents tipus de text	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	I-P
Activitats de diferents aspectes gramaticals	X	X	X	X	X	X		X	X			I-P
Anàlisi, lectura i audició de textos literaris populars	X	X	X	X				X			X	G
Activitats d'aprenentatge i correcció fonètica		X		X	X		X	X	X			I- P- G
Examen amb continguts curriculars que no hagin estat ja avaluats seguint els criteris del centre			X	X	X	X	X		X		X	I

4.- Avaluació

1.- Criteris de Centre

1. A l'inici del curs, es lliurarà per escrit als alumnes els criteris d'avaluació de les matèries en cada nivell educatiu, en un mateix document per nivell. Cada professor/a farà les explicacions de la seva matèria a l'aula
2. A l'inici només de les matèries anuals, cada professor/a realitzarà una avaluació inicial amb l'objecte de conèixer la situació de cada alumne/a i del grup classe respecte els coneixements necessaris per poder seguir la matèria i el grau d'assoliment de les competències exigides específiques de la matèria i transversals del curs anterior.
3. El conjunt de les activitats d'avaluació hauran de complir els criteris marcats al Pla Estratègic en allò que respecta al percentatge d'activitats comprensives i de continguts referits a les competències mínimes exigides per al curs.
4. Al llarg del trimestre, es realitzaran un mínim de 3 activitats d'avaluació, cadascuna de diferent naturalesa (proves escrites, comentaris de text, projectes, qüestionaris, treballs, dossiers, exposició orals, etc.). Individuals, en grup, per parelles,...
5. Al llarg del trimestre, es registraran un mínim de 3 observacions a l'aula de l'aprenentatge de l'alumne/a.
6. Per als alumnes de l'ESO que, per acord de l'Equip de Tutors, es determini una adaptació curricular que comporti la supressió d'alguna de les competències mínimes, seran avaluats pel professor/a de matèria en referència a les Competències seleccionades en l'adaptació.

2.- Criteris de Departament

1. L'alumne serà avaluat d'una lectura expressiva per trimestre com a mínim.
2. L'alumne serà avaluat d'una exposició oral per trimestre.
3. Es farà un examen o un treball de lectura per trimestre.
4. Es faran dues proves d'expressió escrita cada trimestre com a mínim.
5. Es faran els exàmens necessaris segons els continguts per poder avaluar-ne l'aprenentatge.

3-Criteris de Matèria

- Participar activament i reflexivament en interaccions orals, escrites i audiovisuals per a l'aprenentatge i per a les relacions socials, dintre i fora de l'aula i amb l'ús dels recursos de les TIC, identificant els problemes de comunicació i sabent resoldre-les convenientment.
- Comprendre textos (orals, escrits i audiovisuals) de la vida acadèmica, d'altres situacions comunicatives o procedents dels mitjans de comunicació: predictius, persuasius i dels gèneres periodístics informatius i d'opinió.
- Comprendre textos literaris, propers als interessos de l'alumnat o curiosament seleccionats per la seva adequació en temàtica i grau de dificultat.
- Realitzar explicacions orals senzilles sobre fets d'actualitat d'interès amb ajuda de mitjans audiovisuals i dels recursos de les TIC.
- Utilitzar tècniques d'anàlisi del contingut de textos orals i escrits mitjançant l'ús d'eines informàtiques per elaborar xarxes i diagrames conceptuals.
- Cercar informació per comprendre i ampliar el contingut dels missatges orals, escrits o audiovisuals, utilitzant diverses estratègies i suports.
- Produir textos, orals i escrits, de diferents tipus i amb diferents formats: predictius, persuasius i gèneres periodístics informatius i d'opinió, usant procediments de planificació i elements lingüístics per a la cohesió interna de les idees (precisió lèxica, connectors, signes de puntuació). Aplicar les estratègies per a la correcció lingüística i revisió gramatical dels textos.

- Aplicar diferents procediments per enriquir els textos orals, escrits o audiovisuals.
- Mostrar interès per la millora de l'expressió oral, escrita i audiovisual pròpia i aliena i respectar les opinions d'altri.
- Exposar l'opinió sobre la lectura d'una obra completa adequada a l'edat; avaluar l'estructura i l'ús dels elements del gènere, l'ús del llenguatge i el punt de vista de l'autor; situar el sentit de l'obra en relació amb el seu context i amb la pròpia experiència.
- Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i la valoració de textos breus o fragments, tot tenint en compte alguns temes i motius recurrents, les característiques del gènere, el valor simbòlic del llenguatge poètic i la funcionalitat dels recursos retòrics del text.
- Crear textos, en suport paper o digital, prenent com a model un text literari treballat a l'aula o realitzar-ne alguna transformació senzilla.
- Participar activament i reflexivament en l'avaluació (autorregulació, coavaluació) del propi aprenentatge i el dels altres amb una actitud activa i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i ús de les llengües.

5.- Recuperació

A l'inici de la tercera avaluació, a l'ESO, **el professor/a indicarà a cada alumne suspès, les Competències mínimes no assolides** i proposarà les activitats de recuperació d'abril a juny que cal realitzar per recuperar la matèria, activitats que hauran d'estar aprovades pel Departament.

6.- Materials

Llibre de text, Fotocòpies, radiocassete, guix, retoladors, projectors i ordinadors, materials opcionals per a exposicions, CDs, DVDs, llibres diversos per a lectures...